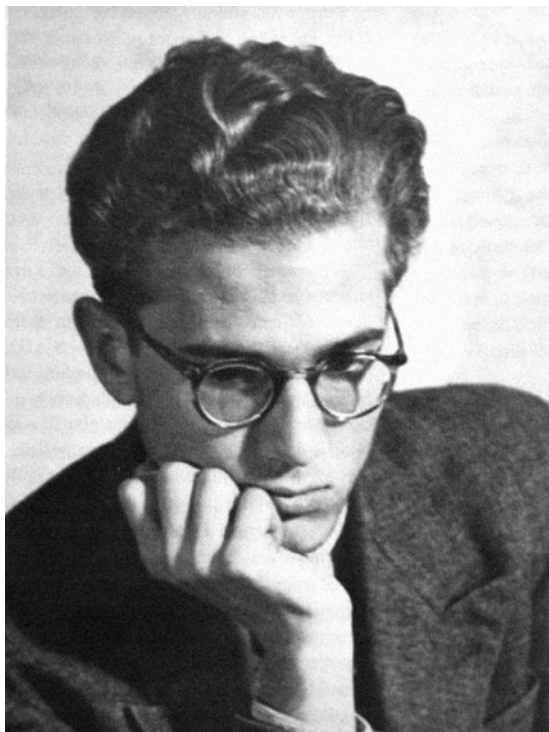

Ivan Kokeza

samostalni istraživač

Duško Kečkemet (1923. – 2020.)

Duško Kečkemet, zagrebački student, 1942. (preuzeto iz: *Zapisi i sjećanja*)

Dana 12. svibnja 2020. godine preminuo je hrvatski povjesničar umjetnosti, Duško Kečkemet. Jedan od najznačajnijih istraživača dalmatinske, a osobito splitske, povijesti umjetnosti 19. i 20. stoljeća rođen je 4. lipnja 1923. godine u Supetru od oca Joakima i majke Zore rođene Brajnović. Nakon pet godina provedenih na Braču, gdje mu je radio otac, Kečkemet se s obitelji preselio u Split. Ondje je pohađao pučku školu u zgradi Prokurativa, a potom u zgradi Manuš – Dobri, nakon čega je polazio Klasičnu pa Realnu gimnaziju. U ratnu jesen 1941. godine odlučio je otići na studij agronomije u Zagreb gdje se nadao zadržati političku neutralnost te izbjeći eventualnu mobilizaciju.

U Zagrebu, nastojeći osigurati materijalnu egzistenciju, Kečkemet je radio u tvornici posuđa *Gorica* od studenog 1941. do rujna 1944. godine. Izgubivši s vremenom nadu u rad na samostalnom posjedu i s odbojnošću prema tome da postane državni činovnik, zamijenio je agronomiju studijem povijesti umjetnosti i kulture s klasičnom arheologijom (uz nacionalnu i opću povijest te talijanski jezik kao sporedne discipline). U kolovozu 1944. godine mobiliziran je u domobranstvo zbog čega je bio prisiljen prekinuti studiranje, a u studenom iste godine podnio je molbu za ulaskom u *Prosvjetnu bojnu* u svojstvu ratnog fotografa.

Nakon završetka rata nastavio je studirati povijest umjetnosti, radeći također u zagrebačkoj *Gipsoteci* pod vodstvom profesora Antuna Bauera od kolovoza 1945. do studenog 1950. godine. Za povremenih boravaka u Splitu susretao se s Emanuelom Vidovićem. Vodio je bilješke o njihovim susretima te započeo prikupljati povijesnu

gradu o slikarevu liku i djelu. U istom je razdoblju krenuo sustavnije istraživati ki-para Ivana Rendića što će mu poslije biti tema doktorske disertacije. U međuvremenu je odslužio vojni rok, a upisao je nakratko i studij komparativne književnosti koju ipak nije diplomirao zbog skorog odlaska u Split. Povratak jugu obrazlagao je problemima s prikladnim smještajem u Zagrebu, a posebice željom da istražuje splitsku i dalmatinsku povijest na licu mjesta – u zavičaju i na obali mora.

Po dolasku u Split Kečkemet se zaposlio u Muzeju grada gdje je 1959. godine imenovan ravnateljem. Na toj funkciji ostao je do 1979. godine. Po njegovu dolasku, Muzej je bio slabo zastupljen u lokalnoj sredini, a gotovo pa nepoznat u širim stručnim krugovima. Zapodjenuvši suradnju s nekolicinom kolega iz drugih splitskih institucija, Kečkemet je prilagodio prostor Papalićeve palače muzeološkim i izložbenim potrebama. Organizirao je sustavnu nabavu povijesne građe i osigurao njezino očuvanje te pokrenuo u početku skromnu, a kasnije sve obimniju izdavačku djelatnost. Širokim spektrom aktivnosti nastojao je da „muzej ne bude samo zbirka starina, već živa škola prošlosti i jedno od suvremenih žarišta kulture grada Splita”.¹

Dnevne aktivnosti na poslu nadopunjavao je samostalnim istraživačkim pothvatima, također vezanima za splitsko, a nerijetko i šire, lokalno područje. Pisao je o Juliju Bajamontiju, Antunu Bajamontiju, Augusteu Marmontu, arhitektonskoj baštini 19. i prve polovine 20. stoljeća, gradskim utvrđenjima, parkovima, suvremenom urbanizmu, vedutama i grafikama, Vinku Draganji, Ivanu Meštroviću, Antunu Zupi, Dujmu Peniću, Silviju Bonacciju Čiki, Branku Deškoviću, Željku Radmiloviću, Andriju Krstuloviću, Anti Kaštelančiću, Stipi Jakeliću, Louisu Francoisu Cassasu i Robertu Adamu. Istražujući potonjeg boravio je dva mjeseca u Londonu 1966. godine potpomognut stipendijom *British Councila*. Sudjelovao je u izradi muzeoloških postava Muzeja grada Trogira, Pomorskog muzeja u Splitu, Muzeja Brača u Škripu, Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu i Marulićeve memorijalne zbirke u Nečujmu.

Osim monografskih studija, Kečkemet je objavljivao popularne tekstove i kritike u novinama, poglavito u *Slobodnoj Dalmaciji*. Među prvima je aktualizirao problem degradacije Marjana i splitske obale. Zalagao se za obnovu Bajamontijeve fontane, revalorizirajući njezinu ulogu u ideološki napetom okruženju. Kritizirao je, nadalje, adaptacije unutar Dioklecijanove palače i izgradnju velikih hotelskih kompleksa na priobalju. Osobito je preispitivao velike urbanističke zahvate provedene u kontekstu opće deruralizacije. Ukazivao je pritom na boljke onoga što je smatrao otuđenim suvremenim urbanizmom – obilježenim neuvažavanjem datosti mediteranskog prostora te izostankom prikladnih zelenih površina. O potonjim problemima izdao je 1981. godine knjigu *Grad za čovjeka*. U nizu istupa kojima je promovirao zaštitu zavičajne baštine, primjer borbe za očuvanje sustipanskog groblja možda je najupečatljiviji. Neumorno se zalagao za njegovu zaštitu, ističući da „Split (...) ne može prijeći preko ove svoje skromne, ali vrijedne galerije pod otvorenim nebom”.² Uslijed napetosti na poslu, dijelom izazvanih dotadašnjim istupima u javnosti, Kečkemet je odlučio napustiti gradski muzej i javiti se na natječaj za ravnatelja *Galerije Meštrović*. Ondje je radio ukupno pet godina, od proljeća 1979. do jeseni 1984. godine. Umjetnošću Ivana Meštrovića bavio se već dugi niz godina – još otkako je bio student i zaposlenik *Gipsoteke*. U konačnici, upravo je Meštrovićevom liku i djelu, kako će se kasnije ispostaviti, posvetio čitav životni vijek. Vrhunac takvog rada predstavlja pentalogija o životu i umjetnosti Ivana Meštrovića s katalogom djela i bibliografijom od preko 10 000 jedinica.

Nakon što je nekoliko godina honorarno predavao na fakultetu, Kečkemet se 1984. godine zaposlio kao redoviti sveučilišni profesor na odjelu za likovne umjetnosti u Splitu gdje je predavao povijest domaće i europske likovne umjetnosti. To mu je ujedno bilo posljednje radno mjesto s kojega je umirovljen 1993. godine. Ubrzo je

odlučio napustiti Split i preselio se na Brač u Luku Bobovišća gdje je već niz godina ljetovao s obitelji. U mirovini je nastavio izdavati knjige posvećene splitskoj i dalmatinskoj kulturi, među ostalim: otoku Braču, hrvatskom narodnom preporodu u Splitu, Ivanu Rendiću, Emanuelu Vidoviću, likovnim izložbama u Splitu od 1945. do 1992. godine, splitskim slikarima, kiparima, arhitektima i fotografima, starim razglednicama, Marku Maruliću te židovskoj zajednici u Splitu. Istražujući kulturnu i umjetničku baštinu Dalmacije, Kečkemet je ostavio iznimno bogat i raznolik opus od oko 1500 znanstvenih, stručnih i popularnih radova. Vodeći se, kako je isticao, devizom da „režimi prolaze, a kulturna djela i djelovanja ostaju”³ s vremenom se afirmirao kao jedan od značajnijih istraživača splitske zavičajne povijesti te kao jedan od vodećih hrvatskih povjesničara umjetnosti.

- 1 Duško Kečkemet, *Zapisi i sjećanja*, sv. 2. (Split: Brevijar; Supetar: Brački zbornik, 2013.), 144.
- 2 Kečkemet, *Zapisi i sjećanja*, sv. 2., 133.
- 3 Kečkemet, *Zapisi i sjećanja*, sv. 2., 166.